

Motion av Birgitta Rydberg m fl (fp) om förbättringar för funktionshindrade inom Stockholms läns landsting

Folkpartiet anser att det är viktigt att motverka utanförskap och vanmakt genom att göra det möjligt för alla människor att förverkliga sina drömmar. Integritet, självbestämmande och delaktighet blir inte mindre viktiga faktorer i livet bara för att man råkar ha en funktionsnedsättning.

År 2003 är europeiska handikappåret. Det ställer särskilda krav på landstinget som huvudman för olika verksamheter där tillgänglighet för funktionshindrade är centrala i olika bemärkelser. Sjukvård, kultur, regionplanering, kollektivtrafik och färdtjänst är områden där medvetenheten om funktionshindrades problem rörande delaktighet och gemenskap är viktiga. FN:s regler och landstingets handikappprogram måste styra mot god tillgänglighet i alla bemärkelser. Den politiska styrningen inriktas mot uppföljning av fastställda mål.

Målet för landstingets insatser för funktionshindrade måste vara att skapa ett värdigt liv för personer med omfattande funktionshinder. Den enskildes möjlighet att leva ett självständigt och oberoende liv för att delta i samhällslivet måste stödjas. Dessutom krävs en stor lyhördhet och respekt för de önskemål som den enskilde ger uttryck för.

Inom sjukvården är det viktigt att lyfta fram de kroniskt sjuka. De behöver långvariga eller återkommande insatser från sjukvården. Vårdgarantin måste utvecklas så att det är klart och tydligt vilka rättigheter den kroniskt sjuka har. Särskilt angeläget är det att definiera vilka rättigheter olika patientgrupper har när det gäller rehabilitering. För en kroniskt sjuk kan rehabilitering vara livslång. Den regelbundet återkommande rehabiliteringen är särskilt viktig. Rehabiliteringen kan ske i hemmet, på sjukhus eller i vissa fall utomlands för att uppnå bästa resultat.

Vårdgarantin har utvecklats för patienter med reumatism, MS och Parkinsons sjukdom. Utvecklingsarbetet med vårdgarantin för dessa grupper kan vara vägledande inom andra områden. Det är också viktigt med fungerande vårdkedjor och individuella vårdplaner för kroniskt sjuka.

Morgondagens patient kommer att vilja vara med och påverka sin behandling. Kunniga patienter som själva söker kunskap om sin sjukdom har blivit vanliga i vården. Internet är här en viktig kunskapskälla och kunskapsförmedlare. Vården utformas i dessa fall i samråd mellan patienten och sjukvårdspersonalen. Båda parter tar ansvar för vårdens utformning. Vi tycker att det är en positiv utveckling som bör bejakas och stödjas. Även funktionshindrade måste vara delaktiga i denna utveckling.

Patientföreningar har en betydelsefull roll när det gäller att förmedla kunskap. Vi ser stora fördelar med att landstinget och patientorganisationer samverkar. Vissa vårdverksamheter kan med fördel drivas av föreningarna i form av entreprenader. Landstinget finansierar oftast i dessa fall verksamheten. Ett gott exempel är Diabetesföreningen som genomför utbildningar för sina medlemmar hur man kan leva med sin sjukdom för att undvika komplikationer. Kunniga patienter tar då ansvar för sin vård och sitt välbefinnande. Detta är ett gott exempel som bör utvecklas inom andra områden och av andra patientföreningar. Värdet av egenvård och egenmakt kan inte underskattas.

Tekniska hjälpmedel är av stor betydelse för många med kroniska sjukdomar. En hjälpmedelsguide ger ramar för vad den enskilde har rätt att erhålla i form av hjälpmedel. En guide kan skapa stor flexibilitet och ge möjligheter att finna bra lösningar för den enskilde. Ett område som ännu inte belysts är gränsdragningen mellan landsting, kommun och familj när det gäller fritidshjälpmedel för barn med funktionshinder. Tillsammans med KSL bör landstinget förhandla fram en överenskommelse om detta. Reglerna för bidrag till ortopediska skor bör ses över.

En översyn görs för att ta bort onödiga byråkratiska och administrativa hinder för funktionshindrade. Det kan gälla regler för läkarintyg, bestämmelser om sjukresor, rutiner för högkostnadsskydd m.m. Detta för att underlätta för de funktionshindrade. De nya bestämmelserna om sjukresor har inneburit ett mer byråkratiskt system för många funktionshindrade. Sjukresor kan också vara svårt att avgränsa mot färdtjänst. De nuvarande reglerna bör därför ses över. Regler för läkarintyg kan vara besvärliga att följa när det t ex gäller ansökan om körkort för funktionshindrade. En smidig hantering av ärenden ska eftersträvas. Ett annat område kan vara att den funktionshindrade bollas runt mellan olika instanser när hon ska ansöka om en förmån. Klara riktlinjer måste finnas i dessa fall.

De funktionshindrades organisationer måste komma med handläggningen av ett ärende så tidigt som möjligt. De funktionshindrade ska vara delaktiga i processen. Det kan gälla att få information om vårdavtal på ett tidigt stadium, ingå i ett utvecklingsarbete, utredningar m m.

Det finns ett antal högkostnadsskydd för olika områden. Några exempel är för läkarbesök, läkemedel, tekniska hjälpmedel m m. Läkemedelskostnaderna är oftast höga för kroniskt sjuka. Det bör utredas om dessa högkostnadsskydd kan sammanföras till ett gemensamt högkostnadsskydd för samtliga områden. Eftersom regering och riksdag fattar beslut om flera högkostnadsskydd bör en uppvaktning göras av landstinget.

Lokaler som används för vårdändamål ska vara anpassade för funktionshindrade. Det står i vårdavtal och överenskommelser. Tyvärr är det inte alltid så i verkligheten utan det finns vårdverksamheter som bedrivs i lokaler dit funktionshindrade har svårt att nå. Därför måste samtliga vårdavtal/överenskommelse följas upp så att vårdlokalerna verkligen är anpassade för

funktionshindrade. Det kan ske genom att ”flygande inspektioner” görs av förvaltningen och funktionshindrade tillsammans. Då kan mottagningens tillgänglighet prövas på ett bra och realistiskt sätt. Det har samtliga parter nytta av.

Personal verksam inom landstingets olika serviceverksamheter måste ha kunskaper och förmåga att sätta sig in den funktionshindrades situation. Det är viktigt att den som är verksam inom landstingsfinansierade verksamheter ha rätt attityd till funktionshindrade. Därför måste en fortlöpande utbildning ges till berörda i dessa frågor

Landstinget upphandlar många varor och tjänster och är en stor aktör på marknaden. Därför bör undersökas om det på sikt kan införas ett krav om att landstingets leverantörer inte får diskriminera personer med funktionshinder. Det bör utredas om landstinget successivt kan föra in sådana krav vid upphandlingar och i avtal/överenskommelser. Det skulle bli ett verktyg mot diskriminering och stödja integrering av personer med funktionshinder.

Kollektivtrafiken står för hälften av alla resor i vårt län. Fortfarande finns svårigheter för främst rörelsehindrade att klara förflyttningar med allmänna färdmedel. Ibland är hindret själva fordonet och ibland är det omgivande miljön. Personer med funktionshinder ska i större utsträckning kunna använda vanlig kollektivtrafik. Åtgärder som underlättar för rörelsehindrade, syn- och hörselskadade, skapar en mer trafikantvänlig trafik och är även till nytta för andra resenärer. Ett exempel på åtgärder för att öka tillgängligheten är fler låginstegsbussar. Samarbetet med kommunerna ökas för att åstadkomma tillgänglighet till bl.a. hållplatser och göra hela busslinjer anpassade.

Vi vill påskynda handikappanpassningen inom SL:s trafiksystem. Detta är ingen fördyring, det innebär bara att tidsplanen förkortas.

SL och färdtjänsten skall ses som ett gemensamt trafikutbud. Färdtjänstresenären är trafikant i kollektivtrafiken, men med rätt till särskilda resevillkor för att hela resekedjan ska fungera. Det är viktigt med en ökad samverkan mellan SL och kommunerna, för att hitta nya lösningar, t ex flexlinjer, för att underlätta resandet med ordinarie kollektivtrafik och minska behovet av individuella lösningar.

Färdtjänsten ska tillgodose resebehovet för människor med bestående handikapp av sådan art att det medför avsevärda svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att anlita allmänna kommunikationer. Bland de personer som idag har rätt till färdtjänst finns många som har denna som enda resmöjlighet.

Färdtjänstkunder med stora handikapp, som lever ett utåtriktat liv, där färdtjänst är enda resmöjlighet, bör få ett obegränsat antal taxiresor. En systematisk och enkel tillgång till information om de olika färd sättens tillgänglighet bör underlätta för färdtjänstkunderna att nyttja den reguljära kollektivtrafiken.

Inom färdtjänsten är tidspassningen viktig för att den ska upplevas som kvalitetsmässig bra av nyttjarna. Även bemötandefrågorna är viktiga. ”Taxi för alla”- projektet har varit lärorikt. Det visar att det finns lösningar som ger större personlig frihet än den traditionella färdtjänsten. Projektet måste få fortsätta. Inriktningen måste vara att ge svårt funktionshindrade i princip ett obegränsat antal resor. Funktionshindrade som har förmåga att resa kollektivt ges ett begränsat antal resor. Det är en inriktning som finns redan nu och bör fortsätta. Det behövs flera olika varianter av tillstånd för färdtjänstresor vid olika behov.

Kultur i vården bidrar till ökat välbefinnande även för långtidssjuka och för människor med olika former av handikapp. Tyvärr utestängs stora grupper på grund av olika funktionshinder. Många kulturlokaler är inte lämpade för funktionshindrade.

Uppsökande tandvård för funktionshindrade personer som bor i särskilda boendeformer för service och omvårdnad eller får hemsjukvård erbjuds uppsökande vård är landstingets ansvar. Den uppsökande vården omfattar en avgiftsfri munhälsobedömning och individuell rådgivning. I den uppsökande verksamheten ingår även handledning till personalen.

En smidig rutin måste införas när det gäller för funktionshindrade att ansöka om ersättning för tandvårdskostnader. Ett sådant ansökningsförfarande är idag omständligt och tidskrävande. En lösning kan vara att ett fåtal försäkringskass kontor tar ansvar för sådana ansökningar.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta att uppdra åt landstingsstyrelsen

att utveckla vårdgarantin för patienter med kroniska sjukdomar.

att utveckla individuella vårdplaner och vårdkedjor för kroniskt sjuka.

att initiera utbildning om funktionshindrades situation för de som är verksamma i landstingsfinansierad verksamhet.

att uppvakta regeringen om införandet ett gemensamt högkostnadsskydd.

att utveckla former för samverkan på internet mellan landstinget och funktionshindrade.

att fördjupa samverkan med patientföreningar om kunskapsförmedling.

att införa en hjälpmedelsguide snarast.

att uppta förhandlingar med KSL om fritidshjälpmedel för barn.

att följa upp att vårdavtal/överenskommelse om de uppfyller kraven på handikapptillgänglighet.

att påskynda arbetet med handikappanpassa kollektivtrafiken.

att fördjupa projektet "Taxi för alla" inom färdtjänsten.

att göra en översyn för att ta bort onödiga administrativa hinder för funktionshindrade.

att uppvakta försäkringskassan för att införa enkla och snabba regler för ansökan om tandvårdsersättning.

att utreda om krav kan införas vid upphandlingar och i avtal/överenskommelser om att motparten inte får diskriminera funktionshindrade.

Stockholm den 8 april 2003

För folkpartiet liberalernas landstingsgrupp

Birgitta Rydberg (fp)

Maria Wallhager (fp)

Andres Käärik (fp)

Cecilia Carpelan (fp)

Margaretha Herthelius (fp)

Caroline Åkerhielm (fp)

Christina Andersson (fp)

Carin Håkansson (fp)

John Glas (fp)

Olov Lindquist (fp)

Rolf Bromme (fp)